

Trui met opdruk Blue Blood,
gouden keffing Wouters & Hendrix
Rechts: stippenbloes Maison Scotch

tekst MINOU OP DEN VELDE

fotografie ROBIN DU PUY

DE ONTDEK- KING VAN HEMEL

In Nederland is ze nog ONBEKEND, maar het prestigieuze internationale filmfestival Berlinale selecteerde twee van haar films: regisseur SACHA POLAK (29), die deze maand debuteert met de sprankelende en stoere speelfilm HEMEL.

Sinds ze in 2006 afstudeerde aan de Nederlandse Film- en Televisie Academie wordt regisseur Sacha Polak door kenners getipt als talent. Maar dat *Hemel*, haar eerste speelfilm, en haar korte film *Broer* nu ook in Berlijn vertoond worden, ervaart ze als een grote opluchting. ‘*Hemel* is zo’n groot, heftig project geweest. Ik ben in 2008 begonnen en ik ben nu nóg met de poster en de trailer bezig. Het is een artistieke film, dus het is belangrijk dat-ie internationaal niet genegeerd wordt. Natuurlijk droom ik van een internationale carrière. Maar of dat realistisch is?’

Voorlopig hoeft Sacha zich weinig zorgen te maken, want haar speelfilmdebuut spat van het scherm, met Hanna Hoekstra in de hoofdrol als de stuurse, provocerende twintiger Hemel. ’s Nachts stort Hemel zich in avonturen met verschillende minnaars, die steeds verder ontsporen. Overdag voert ze een liefdevolle strijd om de aandacht van haar vader (een rol van Hans Dagelet), een kunsthandelaar die haar alleen opvoedt nadat haar moeder is overleden. De dialogen zijn subliem. Als Hemel voor het eerst haar vaders nieuwe vriendin ontmoet is haar eerste vraag: ‘Zo, zullen we maar beginnen? Met investeren in elkaar?’

OP SLEEPTOUW

Het is verleidelijk om de film met Sacha’s eigen levensverhaal te vergelijken. Haar moeder overleed aan borstkanker toen Sacha elf maanden was. Ze werd opgevoed door haar vader, Hans Polak, en diens vriendin Meral Uslu, beiden gedreven documentairemakers. Maar op de vraag of Sacha net als haar hoofdpersoon een verbale oorlog voerde met haar stiefmoeder begint ze te lachen: ‘Totaal niet, ik was juist heel bij dat Meral kwam! Ik was net twaalf en zij

bracht veel leven en vrijheid in huis. Maar tot mijn achtste woonde Angeline, de vriendin van mijn vader, bij ons met haar zoon David. In die relatie was veel strijd, want er ontstonden twee kampen; zij met haar kind en mijn vader met mij. Ik herinner me dat Davids vader mij een strip gaf en David een bestuurbare raceauto. En de volgende dag gaf mijn vader mij een barbieauto en David een strip – echt vreselijk. Uiteindelijk gingen ze uit elkaar. Ik heb inderdaad net als Hemel geen moeder, maar dat vind ik

vond ik wel even ingewikkeld, maar al snel waren we gewoon weer vriendinnen. Ik mis misschien wel een moederfigúúr, maar de onvoorwaardelijke liefde heb ik in ieder geval van mijn vader meegekregen. Ik voel een grote verbondenheid met hem. Want hij was er als enige voor mij. Hij ging niet weg, zoals mijn moeder. Hij bleef.

“Hij nam je mee naar zijn werk,” zegt iemand in de film tegen Hemel. Dat heb ik uit mijn eigen leven. Mijn vader had moeite om mij met zijn werk te combineren. Als hij me meenam naar de redactie van *Het Parool* werd daarover geklaagd. Ik heb veel oppassen versleten, en om sommigen die weggingen heb ik erg gehuild. Maar ik had ook vreselijke oppassen, waar ik niet mee gezien wilde worden. Dan fietste ik een paar meter voor ze keihard naar huis, haha. Als mijn vader filmde, ging ik vaak mee. Als er geen geluidsman was, deed ik het geluid. En bij Meral’s laatste film was ik haar regiëassistent. Daardoor had ik een realistischer beeld van het vak dan mijn klasgenoten op de filmacademie.

Meral werkt non-stop, en mijn vader was soms heel down als iets niet lukte. Dus ik wist dat filmmaken niet heel glamorous is.’

‘FAMILIE is belangrijk voor mij, dat heeft met het GEBREK eraan te maken. Ik ben een FAMILIEMENS, maar het is gewoon niet gelukt’

niet heel dramatisch. Op de lagere school vonden kinderen me natuurlijk zielig, maar ik wuifde dat weg. Ik wist niet beter. Meral heb ik nooit als moeder gezien. Als ze me meesleepte naar feestjes riep ze altijd: “Dit is mijn kind!” Maar toen haar zoontje Cem was geboren zei ze tegen me: “Ik noemde je wel altijd mijn kind maar Cem is écht mijn kind en jij niet.” Ineens was er een onderscheid. Dat

Documentairemaker heeft Sacha nooit willen worden. ‘Ik vind het lastig om met mensen een korte, intensieve vriendschap te hebben en hen min of meer te gebruiken voor een film. Dan werk ik liever met acteurs. Mijn vader

*'Natuurlijk DROOM
ik van een internationale
carrière. Maar of dat
REALISTISCH is?'*

maakte documentaires over oorlog, dat vond ik vroeger best saai. Ik vond hem meer een soort journalist die zonder poespas een verhaal vertelt. Maar Meral maakte films over pornografie en hoeren: geweldig. Toen realiseerde ik me: o, je kunt dus ook met vorm spelen, het hoeft niet zo rechttoe rechtaan te zijn!

EXPLICIET

Rechttoe rechtaan zijn Sacha's films allesbehalve. Haar korte film *Drang* opent met een minutenlange masturbatiescène en haar acteurs in *Hemel* tonen zichzelf onbekommerd *full frontal*. 'Mijn vader vond het wel erg expliciet allemaal!' lacht ze. 'Waarom er zo veel seks zit in *Hemel* heb ik me ook afgevraagd. Ik heb al drie jaar een monogame relatie met Rutger, die de muziek voor mijn film heeft gemaakt. Natuurlijk heb ik toen ik jonger was mijn kracht gemeten en gespeeld met mijn vrouwelijkheid, net als Hemel doet. En Meral heeft mij totaal beïnvloed. Zij kwam in mijn leven toen ik twaalf was en gooide alles gewoon op tafel, ook dingen die je niet wilt weten, zoals over hun seksleven. Ik vond haar waanzinnig stoer. Zij maakte de film *Hoeren* en het eerste wat ik met haar ging doen was op de Wallen alle peeskamers afgaan om uitgebreid met prostituees te praten.

We kochten gifgroene broeken en bontjassen, en gingen midden in de nacht naar de discotheek. Dat soort dingen doe je niet met je vader, en misschien ook niet met je moeder. Elke woensdag logeerde ik bij haar, met mijn nichtje. Dat was feest. Meral liet ons de eerste vrouwvriendelijke pornofilm zien, ik was dertien. En op een dag gaf ze mij en mijn nichtje masturbatieles. Meral had een asymmetrisch bed met stoere roodsattijnen lakens. Zij lag in het midden en vroeg: 'Hebben jullie wel eens gemasturbeerd? Nee? Oké, hand op je onderbroek!' Vervolgens vertelde ze hoe het moest en wij deden haar na. Het was superkuis hoor, met onze onderbroekjes aan en de dekens erover. Niemand kwam klaar. (lacht)

Geweldige scène voor een film, vind je niet?' Sacha's vrije seksuele opvoeding blijkt een goudmijn nu ze zelf seksscènes regisseert. 'Meral krijgt voor de camera alles van iedereen gedaan. Die durf heb ik overgenomen. Bij de opnames van *Hemel* had Abdulla, de Algerijnse minnaar van Hemel, een onderbroek aan en daardoor konden we een bepaald shot niet maken, en dus vroeg ik of hij alles uit wilde trekken. Vond hij prima. Ik creëer een open sfeer, zodat de film heel eerlijk wordt. Bij *Drang* heb ik de actrice verteld hoe ik zelf masturbeerde, en hoe ik daarbij keek, maar verder... Die seks in *Hemel* probeer ik uit te leggen als: het is geen seks, Hemel is eigenlijk op zoek naar liefde, geborgenheid en →

familie, en naar wie je kunt vertrouwen en wie niet. Die vragen vind ik interessant.'

Het verlangen naar de intimiteit van een familieband vormt het kloppende hart van Sacha's korte oeuvre. Van het dromerige *Broer*, waarin een meisje opkijkt tegen haar oudere broer, en de zoon die een band op probeert te bouwen met zijn altijd dronken vader in *Onder de Tafel*, tot de vader-dochterrelatie in *Hemel*. 'Familie is een belangrijk onderwerp voor mij, dat heeft met het gebrek eraan te maken. Ik ben een familiemens, maar het is gewoon niet gelukt. Ik heb één broer, Cem, en dankzij Meral heb ik er een grote Turkse familie bij gekregen. Maar de familie van mijn vader en moeder zie ik niet veel. En ik wil zelf graag een groot gezin, maar ik wil ook veel werken. Voor de komende jaren heb ik allemaal megaprojecten bedacht die zich in het buitenland afspelen. Mijn vriend Rutger zegt soms: "Jij wilt wel graag kinderen, maar je wilt ook vrij zijn. Je bent heel erg bezig met hoe er niks aan je leven verandert als je moeder wordt." En hij heeft gelijk: ik ben wég als ik een film maak. Tijdens *Hemel* sliep ik in Rotterdam of in Sevilla en ik belde hem niet zo vaak. Toen kwam hij in opstand."

STRIJD

Een speelfilm maken is lastiger dan de kortere films die ze tot nu toe draaide, merkte Sacha. 'Ik ben mezelf behoorlijk tegengekomen. Filmen was altijd spelen. Wat ik bedacht als regisseur,

dat gebeurde gewoon. Daniël, mijn cameraman, is een enorm talent. We werken al sinds de filmacademie samen, en ik ben heel blij met hoe hij *Hemel* gedraaid heeft, maar ineens was er ook strijd. Soms wilde hij een bepaald shot niet maken, en bij de kleurcorrectie achteraf kwam hij ook in verzet. In de eerste scène zie je Hemel en haar minnaar in bed, en uiteindelijk wordt de sfeer heel onprettig. Dat vind ik mooi, want in het echte leven is seks ook niet alleen maar leuk. Maar Daniël ging ineens hun lijven bruin maken, het leek wel een Nivea-commercial! Eindeloos hebben we gediscussieerd. Ik ben bij deze film ook niet de leukste regisseur geweest, als ik iets per se wilde. Soms verloor ik plezier in het draaien. Op de laatste dag was ik dolblij dat ik naar huis mocht.

Regisseren, dat ben ik nog echt aan het onderzoeken. Toen ik nog regiëassistentie deed, zag ik dat Meral veel stress gewoon van zich laat afglijden. Tim Oliehoek ging bij *Shouf Shouf, de serie* stampvoeten als hij iets wilde, heel knap. En Mark de Cloe zei tegen iedereen: "Wat ben jij fantas-

Tk ben geen REGISSEUR die de hele dag iemands voeten KUST'

tisch!" Maar ik ben niet zo uitbundig. Bij de opnames van *Teer*, mijn afstudeerfilm, gaf ik aan iedereen op de set een roos. Maar dat voelde zó belachelijk! Ik wil graag samen met mijn acteurs de personages ontwikkelen. Maar ik ben geen regisseur die de hele dag iemands voeten kust.' Tot nu toe levert Sacha's open spelregie intieme, sprankelende films op. Maar is dat genoeg om de internationale filmwereld te veroveren? In Nederland zijn speelfilms allang niet meer het exclusieve terrein van mannen, met regisseurs als Paula van der Oest, Mijke de Jong, Antoinette Beumer en Nanouk Leopold. Maar Sacha twijfelt of het een voordeel is

om vrouw te zijn als je buiten Nederland wilt doorbreken. 'Ik praat daar veel over met Stienette, mijn producent. Naaktscènes regisseren is makkelijker omdat ik een vrouw ben. Maar zij betwijfelt of mannen wel zitten te wachten op films over en door vrouwen. In Nederland gaat er niemand meer naar een arthousefilm. Naar *The Brownian Movement* van Nanouk Leopold zijn ook heel weinig mensen gegaan, (in totaal zo'n 2500 bezoekers, red.) en die film heeft ook geen internationale erkenning gekregen. Stienette denkt dat dat misschien anders was geweest als die film was gegaan over een man die met allemaal vrouwen naar bed gaat, in plaats van over een vrouw. Of als-ie was gemaakt door een man. Kijk, natuurlijk wil ik dat mijn films bijzonder genoeg zijn om wereldwijd mensen te trekken. Maar wat als dat niet lukt omdat je film over een vrouw gaat of omdat je zelf een vrouw bent? Ik

vind dat ingewikkeld, maar ik geef het nog niet op. Voor de komende jaren weet ik precies wat ik wil maken. Mijn droom is om in de competitie van Cannes mee te draaien. Filmmaken in Amsterdam-Zuid, dat ken ik nou wel.' ←

'Hemel' van Sacha Polak draait vanaf 29 maart in filmtheaters